

Fortifikationsverket

631 89 Eskilstuna

Beslut

Datum 2021-08-16
Dnr RAÄ-2021-1087

Ändring av skyddsbestämmelser för det statliga byggnadsminnet Revingehed, Revinge 1:12, Lunds kommun, Skåne län

Riksantikvarieämbetet beslutar med stöd av 6 § förordningen (2013:558) om statliga byggnadsminnen att skyddsbestämmelser enligt bifogade handlingar ska gälla för Revingehed.

Redogörelse för ärendet

Enligt beslut av regeringen 2021-03-18 har byggnadsminnet utökats till den omfattning som framgår av bifogade handlingar.

Riksantikvarieämbetet upprättade ett förslag till ändring av skyddsbestämmelserna som 2021-04-14 remitterades till den förvaltande myndigheten Fortifikationsverket som tillstyrker förslaget.

Beslut i detta ärende har fattats av enhetschefen Solveig McKenzie efter föredragning av handläggaren Jan Karlsson.

Beslutet har signerats elektroniskt och saknar därför namnunderskrift.

Bilaga:

Skyddsbestämmelser

Riksantikvarieämbetet
Box 1114
621 22 Visby
Tel 08-5191 8000
E-post registrator@raa.se
Hemsida www.raa.se
Org.nr 202100-1090

Kopia till:
Länsstyrelsen i Skåne län
Regionmuseet
Lunds kommun
RAÄ/Bebyggelseregistret

Skyddsbestämmelser för det statliga byggnadsminnet Revingehed, Revinge 1:12, Lunds kommun, Skåne län

Skyddsbestämmelser

Byggnadsminnet omfattar det område som avgränsats på bifogade karta. Följande byggnader omfattas av skyddsbestämmelserna 1-6:

Kategori A (exteriör, stomme, plan och fast inredning)

- 011 Gamla arresten
- 031 Kruthuset (Tälttorken)
- 060 Officersbostaden
- 061 Revingemässen
- 064 Silvåkramässen

Kategori B (exteriör, stomme och plan)

- 023 Vattentornet
- 030 Gamla vapensmedjan
- 032 Gamla vakten
- 050 Musikpaviljongen

Kategori C (exteriör)

- 001 Förläggning
- 002 Förläggning
- 003 Förläggning, Klockbaracken
- 004 Förläggning
- 005 Förläggning
- 022 Huvudförrådet
- 027 Sjukhuset
- 029 Tvedöraförrådet

Följande skyddsbestämmelser ska gälla för byggnadsminnet:

1. Området ska vårdas och underhållas på ett sådant sätt att dess utseende och karaktär bevaras. Området får inte ytterligare bebyggas eller på annat sätt förändras så att områdets kulturhistoriska värden minskas.
2. Mark, markbeläggning och gångvägar liksom vegetativ struktur, träd och trädgrupper ska vårdas och underhållas på ett sådant sätt att deras utseende och karaktär bevaras. Vård och underhåll ska utföras med material och metoder som är anpassade efter vegetationens egenart och som bevarar och förstärker dess kulturhistoriska värde. Kompletterande vegetation ska inordnas i och följa befintlig vegetationsstruktur.
3. Byggnaderna ska vårdas och underhållas på ett sådant sätt att deras utseende och karaktär bevaras. Vård och underhåll ska utföras med material och metoder som är anpassade till byggnadernas egenart.

4. Byggnader i kategori A, B och C får inte rivas, vare sig i sin helhet eller i delar, flyttas, byggas om, byggas till eller på annat sätt förändras till sin exteriör.
5. I byggnader av kategori A och B får inte stomme som är tillkommen före 1950 rivas, byggas om, ersättas med andra material eller göras ingrepp i. Undantag från förbud mot ingrepp i stomme gäller håltagning upp till 30 mm i diameter, förutsatt att detta inte sker på kulturhistoriskt värdefulla ytskikt. Planlösning som är tillkommen före 1950 får inte heller ändras.
6. I byggnader av kategori A får inte fast inredning tillkommen före 1950 ändras eller göras ingrepp i. Invändiga ytskikt får inte tas bort, övermålas, övertäckas eller på annat sätt förändras. Även invändigt underhåll ska utföras med material och metoder som är anpassade till byggnadernas egenart och med sådan varsamhet att det kulturhistoriska värdet inte minskar. Utvändiga ytskikt får inte tas bort, övertäckas eller på annat sätt förändras.
7. Övriga byggnader inom det avgränsade området får inte exteriört ändras så att byggnadsminnets karaktär påverkas negativt.

Om det finns särskilda skäl får, enligt 7 § förordningen (2013:558) om statliga byggnadsminnen, byggnadsminnet ändras i strid mot skyddsbestämmelserna. Ansökan om tillstånd till sådan ändring lämnas på en särskild blankett till Riksantikvarieämbetet.

Begreppsförklaringar

Med *mark* avses den jord som omger byggnaderna med eller utan beläggning och anlagd växtlighet. Med *vegetation* avses trädtrader, trädgrupper, enstaka större träd, planterade buskar, häckar, gräsmattor och perenner.

Med *vegetativ struktur* avses växtlighetens uppbyggnad, sammansättning och disposition.

Med *trädgrupper* avses medvetet anlagda grupper av träd av samma art.

Med *vård och underhåll av byggnader* avses åtgärder för skötsel som behövs för att vidmakthålla en byggnads tekniska egenskaper och utseende. Underhåll avser både arbeten som måste göras vid upprepade tillfällen och speciella åtgärder som ska hålla byggnaden i gott tekniskt skick. Till underhåll räknas inte åtgärder som tillför en byggnad nya egenskaper, till exempel en ny kulör. Exempel på underhållsåtgärder är: ommålning, putslagning, lagning av tak och utbyte av skadade delar, dock inte omläggning av alla takytor eller omputsning av hela byggnaden. *Vård* är en åtgärd som är förenad med någon form av behandling.

Med *material och metoder som är anpassade till byggnadernas egenart* avses material och metoder som ursprungligen användes när en byggnad eller byggnadsdel uppfördes. I de delar av byggnadsminnet där kulturhistoriskt relevanta material fortfarande används får dessa inte ersättas med andra material. Med metoder avses bland annat bearbetning av trä och applicering av puts och färg.

Med *stomme* avses byggnadens konstruktiva/bärande delar såsom bjälklag, balkar, pelare, valv, takstolar, bärande ytterväggar och bärande innerväggar, murar, murstockar och

grundkonstruktioner. Till stomme räknas inte de ytskikt som finns på bärande konstruktioner, till exempel putslager, färgskikt och golvmaterial.

Med *planlösning* avses det sätt rummen eller utrymmen i en byggnad är fördelade och belägna i förhållande till varandra. Med *förändring* avses till exempel rivning av väggar, trappor, upptagning eller igensättning av dörröppningar, ändring av kommunikationsvägar, rumsformer och rumsvolymmer samt delning av rum med väggar eller bjälklag.

Med *fast inredning* avses det varmed byggnaden blivit försedd, om det är ägnat till stadigvarande bruk för byggnaden eller del av denna. Fast inredning omfattar till exempel dörrar, fönster, lister, taklister, paneler, golvbeläggning, eldstäder och kakelugnar.

Med *ytskikt* avses samtliga lager, även underliggande, av färg, tapeter, puts liksom obehandlade ytor.

Med *övriga byggnader inom det avgränsade området* avses byggnader som tillskrivs låga kulturhistoriska värden. Exteriöra ändringar av dessa byggnader kan dock påverka byggnadsminnets karaktär, till exempel byte av fasadmateriell eller byte av kulör på fasader.

Upplysningar

Namn och numrering av byggnaderna utgår från Fortifikationsverkets egen förteckning.

Fornlämningar inom byggnadsminnet skyddas i förekommande fall enligt 2 kap. kulturmiljölagen (1988:950). Länsstyrelsen i Skåne län är tillsynsmyndighet enligt kulturmiljölagen och prövar tillstånd till ingrepp.

Åtgärder, även tillfälliga, vid och i anslutning till fornlämning som ändrar byggnadsminnets karaktär är också tillståndspliktiga enligt förordningen (2013:558) om statliga byggnadsminnen.

En lantmäteri förrättning har nyligen gjorts inom byggnadsminnet. Den samfälliga fastigheten, markerad med rött på den karta som hör till regeringens beslut 2021, har tillförts fastigheten Revinge 1:12 och ingår därmed i det statliga byggnadsminnet.

Kulturhistorisk värdebeskrivning

Miljön på Revingehed är ett resultat av drygt 120 års militärhistoria. Trots samhälleliga och militära förändringar under 1900-talet har kasernområdet på Revingehed till stora delar bevarat sin enhetliga karaktär från slutet av 1800-talet. Speciellt den välbevarade tegelarkitekturen med dess utformning, material och färg är utmärkande.

Den miljö som skapats och bevarats har stora kulturhistoriska värden såväl ur ett lokalt som nationellt och militärhistoriskt perspektiv. Det omgivande heden söder om lägret utgör den äldsta delen av övningsfältet. Heden är en viktig del av kulturmiljön på Revingehed och dess funktion som övningsfält är intakt än idag. Heden innehar även betydande naturvärden och uppvisar en varierande flora och fauna med sällsynta arter, och är även rik på natur- och upplevelsevärden.

Revingehed har framförallt ett stort kontinuitetsvärde, där den ursprungliga övergripande verksamheten fortfarande finns kvar. Flera av byggnadernas ursprungliga funktioner såsom förläggingsbaracker, mässar och sjukhus är fortfarande bevarade medan andra byggnader har ändrat funktion, som smedjan och arresten. Dessa byggnader innehar dock viktiga symbolvärden och speglar inte bara den ursprungliga verksamheten utan även hur området kontinuerligt har förändrats i takt med samhällets och försvarsmaktens förändringar. Byggnaderna har också pedagogiska och militärhistoriska värden som förmedlare av regementets historia och utveckling.

De fem förläggingsbyggnaderna är uppförda efter typritningar för bevärningsbaracker för 400 man. Denna typ uppfördes vid många av mötesplatserna under åren 1870-1900 för att möta de ökade hygieniska kraven. Förläggingsbyggnaderna på Revingehed är exteriört mycket välbevarade, medan interiören har förändrats efter behov. Byggnaderna är intressanta ur ett militärhistoriskt perspektiv, som typbostäder, men speglar även beväringens historia. Byggnaderna ingår i ett tydligt rumsligt sammanhang som "front" mot heden som ger stora miljömässiga värden.

Övriga skyddade byggnader är till det yttre välbevarade och berättar om sin funktion som förråd, arrest, smedja etc. Mässarna innehåller även interiörer av kulturhistoriskt värde.

Kasernområdet på Revingehed karakteriseras främst av den enhetliga arkitekturen med stora arkitektoniska och byggnadshistoriska värden. Med sin konsekventa utformning i gult och rött tegel speglar byggnaderna väl Skånes dekorativt rika tegelbyggande under 1800-talets andra hälft. Omsorgen i fasadutformningen är påtaglig, även för enklare byggnader som exempelvis förråd, där de olika byggnadsdelarna effektivt framhävs genom användandet av utskjutande lisener, fönsteromfattningar, takgesimser och hörnkedjor. Husen visar på ett effektivt och rationellt byggande liksom ett kvalitativt hantverk. Användandet av rött och gult tegel skapar även ett tydligt gestaltningsmässigt samband mellan byggnaderna. Den enhetliga arkitekturen skapar tillsammans med det omkringliggande grönområdet en väl sammanhållen miljö med stora miljöskapande värden. Karaktären av anlagd park är tydligast och bäst bevarad framför mässarna med träd, trädgrupper, buskar och spår av anlagda gångvägar.

Välbevarad är också strukturen från den ursprungliga planen för området. I planen finns en tydlig struktur med axlar och rum. Byggnaderna är strikt placerade i sydost-nordvästlig riktning, parallellt med en genomgående tidigare landsväg och förläggingsbyggnaderna och mässarna sluter anläggningen mot heden. Den tidstypiska planen utgår från rådande planideal där de hygieniska kraven var grundläggande för byggnadernas placering med tillgång till solljus och frisk luft. Trots att nya byggnader uppförts inom lägret finns betydande värden kvar i parker, vegetation och gångsystem.

Kort historik och beskrivning av byggnadsminnet

Efter att Sverige förlorat Finland i kriget 1808-09 bestämdes att två infanteriregementen skulle sättas upp i Skåne. Ett av dessa var Kungliga Södra Skånska Infanteriregementet som sattes upp 1811. Regementets första mötesplats var Veberöds by med två bataljoner om vardera fyra kompanier. Genom åren användes även flera andra platser, bland annat Tvedöra. Dessa platser bedömdes dock vara alltför små för ändamålet.

Därför flyttade regementet 1888 till Revingehed, där nya förläggingsbyggnader hade uppförts. Byggnaderna och övningsmarken ansågs vid den tiden vara de bäst ordnade i hela landet.

Planen till lägret i Revingehed ritades av löjtnanten Anders Nilsson, sedermera major och stadsingenjör i Malmö. Även om den officiella inflyttningen skedde först sommaren 1888, stod en stor del av lägrets byggnader klara redan 1887. Dessutom fanns chefsbostaden (hus 026) på platsen sedan tidigare. Flera av de vid Tvedöra uppförda husen flyttades sten för sten och återuppbyggdes på Revingehed.

Planen över Revingehed var strikt symmetrisk. Lägrets byggnader låg grupperade huvudsakligen söder om vägen mellan Revinge by och Harlösa. Först byggdes fem förläggingsbyggnader placerade på rad i söder med långsidorna mot heden. Byggnaderna har rektangulära bottenplaner, en inredd vindsvåning och sadeltak med frontespiser mitt på båda långsidorna. Den mittersta av de fem, Klockbaracken (hus 003), skiljer sig genom att taket har en takryttare med urtavlor. Klockbaracken är också den enda av byggnaderna som fortfarande har kvar sitt förhöjda tak på nocken.

På respektive sida om förläggingsbyggnaderna fanns officersmäss, Revingemässen (hus 061) och underofficersmäss, Silvåkramässen (hus 064). Båda mässarna uppfördes 1888. I vinkel norr om respektive mässbyggnad uppfördes ett officersbostadshus 1889, respektive en förläggingsbyggnad för musikkåren (senare underofficersbostadshus, rivet 1971). Mitt emot förläggingsbyggnaderna på norra sidan låg två stora mathallar – öppna matpaviljonger utan väggar. Båda mathallarna kompletterades med var sitt marketenteri. Dessa byggnader revs i början av 1940-talet, då en ny matsalsbyggnad uppfördes.

Norr om vägen till Revinge by låg gevärsförrådet, kallat Tvedöraförrådet (hus 029). Det uppfördes 1881 i Tvedöra, men flyttades till Revinge 1888. Här låg också Huvudförrådet (hus 022) och Smedjan (hus 030). I lägrets östra del låg Arresten (hus 011).

1895 kompletterades lägret med ett sjukhus (hus 027) norr om vägen. Vattentornet (hus 023), som byggdes 1900, gav rinnande vatten till tvätthus och officersbostadshus. Gamla vakten (hus 032) uppfördes 1903 och året innan två stora, enkla ”lägerhyddor” i trä i en våning. Varje lägerhydda kunde hysa 360 man, men lämnade mycket övrigt att önska i fråga om komfort och revs 1943-44.

Många byggnader byggdes efter typritningar som användes vid andra mötesplatser i landet. På Revingehed är förläggingsbyggnaderna, Huvudförrådet och de numera rivna lägerhyddorna exempel på detta. Medan byggnader på mötesplatser i norra Sverige i stor utsträckning var uppförda i trä var deras skånska motsvarigheter byggda i tegel.

År 1901 infördes allmän värnplikt på 240 dagar. På Revingehed var det därmed beväringsskola april till augusti samt möten under september månad. Resten av året var lägret tomt sånär som på vintervakt.

Från början av 1900-talet och fram till beredskapstiden på 1940-talet förändrades inte mycket av bebyggelsen på Revingehed. Den viktigaste förändringen var att lägret elektrifierades och fick belysning 1928. Samma år flyttade Södra Skånska infanteriregementet från Lund till Ystad och fick den nya beteckningen I 7. Regementet var fortfarande delat mellan Ystad och

Revingehed, med huvuddelen av utbildningen förlagd till Ystad. Övningar i kompani och bataljon genomfördes på Revingehed.

Under 1930-talets fanns planer på att helt lägga ner I 7, men dessa skrinlades vid andra världskrigets utbrott 1939. Revingehed blev under beredskapstiden en central utbildningsplats med en konstant personalstyrka på 1000 man och man utökade övningsfältet till ca 1000 ha. Beredskapstiden medförde krav på stora utbildningskullar och anläggningen och dess byggnader moderniserades och anpassades för att kunna användas även under vinterhalvåret. Fyra förläggingsbyggnader i trä (rivna under 1980- och 90-talet) uppfördes strax söder om de befintliga fem. Standardhöjningen var väsentlig i både gamla och nya byggnader.

Under 1940-talet uppfördes på platsen för de rivna mathallarna nya byggnader som militärrestaurang, gymnastikbyggnad, skolhus och marketenteri. Byggnaderna har exteriört behållit sin tidstypiska utformning.

1948 blev I 7 ett pansarinfanteriregemente och 1963 pansarregemente med beteckningen P7. Revingefältet utökades till 4400 ha. Från slutet av 1960-talet var regementet delat med i huvudsak utbildning av bandfordon på Revingehed och stabs-, tross- och pansarvärnsdelar i Ystad. I samband med att regementet blev pansarregemente skedde nästa stora utbyggnadsetapp på Revingehed. Stridsfordonsområdet uppfördes och på Motorområdet slogs gamla motorverkstaden ihop med Miloverkstaden och utökades.

Nästa omorganisation genomfördes 1982, då regementets hela utbildningsverksamhet samlades på Revingehed. Detta medförde en omfattande nybyggnation både för att inhysa personal och materiel. Från den här tiden kan nämnas förläggingsbyggnaderna, kanslihuset och utbildningshuset som alla ritades av Bertil Matsson arkitektkontor AB i Malmö. Samtliga är uppförda i gult tegel med röda omfattningar i ett uttryck som knyter an till de äldre byggnaderna inom lägret.

Revingehed förklarades som statligt byggnadsminne 1995. Ytterligare byggnader har sedan dess uppförts i anslutning till byggnadsminnet, främst i den sydöstra delen. Musikpaviljongen har 2020 flyttats till ett nytt läge i Officersparken.

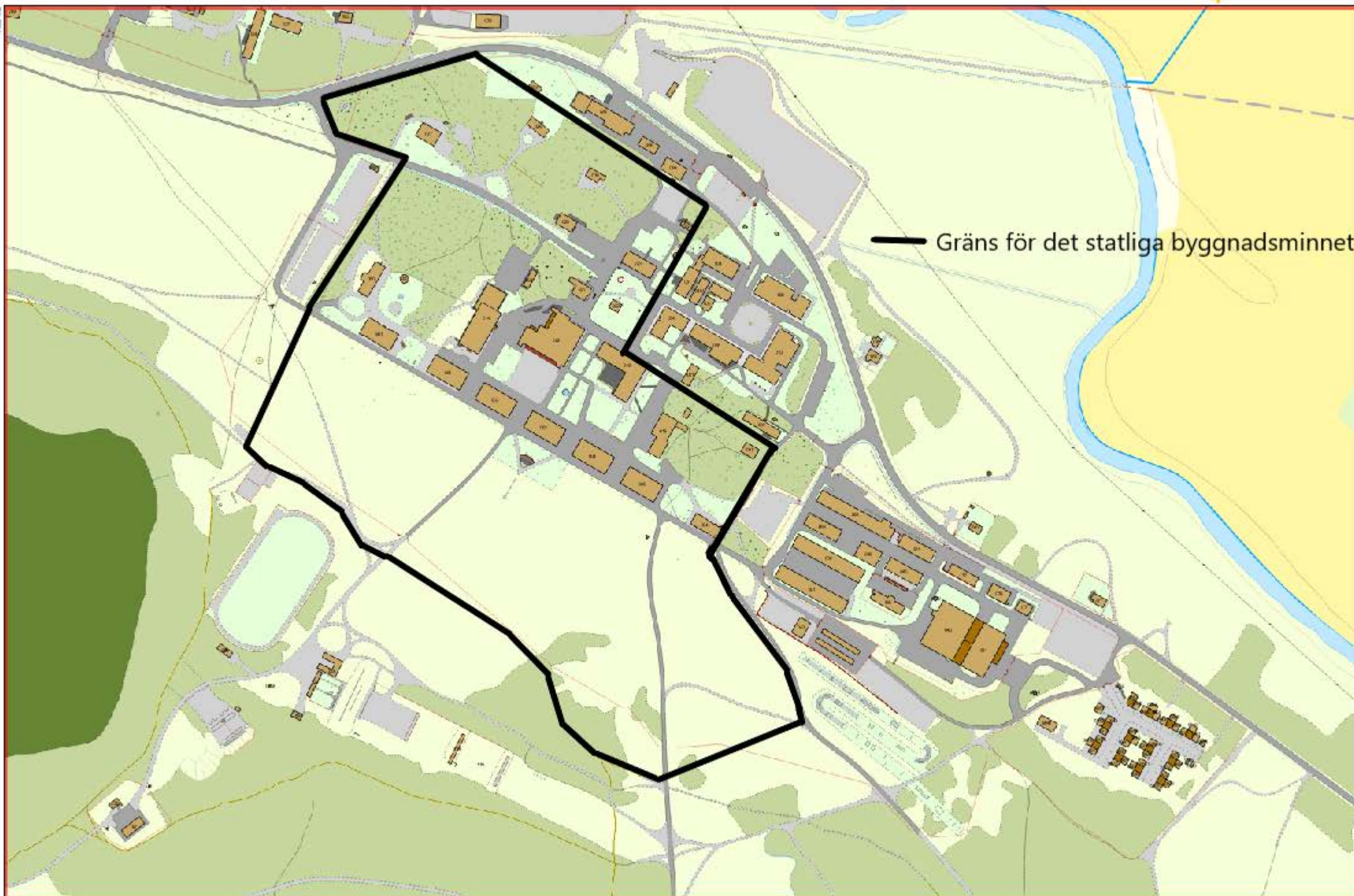

Revinge SBM

FORTFIKATIONSVERKET

AX 12

— Gräns för det statliga byggnadsminnet